

Авторитетът на учителя като фактор за ефективно обучение по физическо възпитание и спорт

Петър Цанков

The authority of the teacher as a factor for effective learning in physical education and sport. The success of the teacher in his work is expressed both in the preparation and knowledge that has, as in the image, prestige, which builds in the eyes of its graduates. Teacher, his behavior and attitude are essential to the education and upbringing of students.

Key words: success, pedagogy skill, lack of discretion, effectiveness of the teacher, prestige

ВЪВЕДЕНИЕ

Успехът на преподавателя в професионалната му дейност зависи, както от подготовката и знанията, които притежава, така и от авторитета, който изгражда сред своите възпитаници. Неговото поведение има съществено значение за образованието и възпитанието им. От авторитетът му, до голяма степен зависи мотивацията и успеваемостта им. Добрият педагог знае, че има „властта“ да мотивира възпитаниците си, да ги научи да харесват предмета му, а може би дори да го обичат.

Взаимоотношенията между учителя и ученика имат основна роля при желанието за изучаване на определен предмет. В този смисъл поведението и отношението на преподавателя трябва да служат за пример и да бъдат уважение. Неговият авторитетът трябва да се гради непрекъснато и да се отстоява през учениците. Важно е той да показва защо заслужава да бъде уважаван и със същата сила да уважава и да зачита тяхната личност, защото престижът се заслужава и не може да бъде наложен над никого.

ИЗЛОЖЕНИЕ

По данни от проучените литературни източници основни предпоставки за изграждане на авторитета на учителя са: педагогическо майсторство, (25%); проява на педагогически такт (15%); ефективната преподавателска дейност (28%); личностните черти на характера (8%); проява на съпричастие и уважение на личността на ученика (15%); възискателност, толерантност, (8%) и други, фиг.1

Фиг. 1 Основни предпоставки за изграждане авторитета на учителя

Ще разгледаме по-подробно някои от тях.

1. Педагогическото майсторство. От него се определя успехът в професионалния му труд. Негова отличителна страна е перфектно владение на предмета до степен на съвършенство. Владението на учебният материал означава не само наличие на точни, дълбоки и трайни знания, но и на умение за творческо комбиниране на преподаваното учебно съдържание, като се допълва и обогатява с данни от живота, науката, литературата, изкуството. Владеещият предмета си учител може да изрази една и съща мисъл в различни форми, като използва собствени примери.

Показатели за уелното преподаване са не само културата, ерудицията на учителя, но и живото и изкусно прилагане на педагогическите принципи в практиката. Учителят-майстор успява да организира и мобилизира класа и да включи всеки ученик в активна и самостоятелна дейност за съзнателно усвояване на учебното съдържание, като за целта използва разнообразни похвати на педагогическо въздействие. Той владее до съвършенство методите за преподаване и възпитание. Умее да предвижда ефекта от педагогическите действия и взаимодействия, да прогнозира поведението на учениците. Няма проблеми с дисциплината в класа и учебната работа на учениците си. [1,2]

Съществен компонент в педагогическото майсторство учителя по физическо възпитание и спорт е неговата лично-техническа подготовка. В съдържанието на това понятие се включват различни похвати (погледът, мимиката, жестовете, походката, постановката на гласа) и двигателни умения и навици. Необходимо е устната реч на педагога да се отличава с яснота, логическа последователност, изразителност, емоционална обогатеност. Да се използва точна терминология при описанието и обяснението на изпълняваните двигателни задачи. От значение е и умението на учителя да демонстрира технически правилно и емоционално изразително физическите упражнения, да бъде винаги стегнат, да излъчва от себе си оптимизъм и бодрост. [3]

Постигането на педагогическо майсторство и проявата на творчество осигуряват възможност учителя да изявява по-цялостно своята личност, да преодолява еднообразието, шаблона, скуката в дейността си и да увеличи възпитателното въздействие върху учениците.

Спортният педагог - майстор е своеобразен диригент на цялостния процес на усвояване на знанията, двигателните умения и навици. Той управлява дейността на учениците, развивайки умението им самостоятелно да работят и активно да овладяват програмния материал. За него е характерен по-висок темп на речта и изобщо по-стегнат стил на работа, без което е невъзможен истински възпитателно-образователен процес. Има чувство за хумор, по-често е в добро настроение и оценява справедливо учащите си. [1,2]

2. Педагогическият такт е отношението на учителя към ученика и колектива, при което принципите на научния мироглед и действителен хуманизъм се осъществяват с отчитане на индивидуалните и възрастови особености на обучаваните, техните временни психически състояния, жизнени обстоятелства и конкретна ситуация.

Професионалният такт на учителя по физическо възпитание и спорт включва в себе си:

- Характерни особености на поведението, които са свързани със способността за маневрено и гъвкаво действие според създадалата се ситуация в хода на обучението и особеностите на възпитателния обект;

- Способност и знания за уелно подборане и комбиниране на подходящи средства и методи за осъществяване на двигателната дейност. Това е съществена

част от педагогическото майсторство на спортния педагог и необходима предпоставка за ефективно изпълнение на професионално-педагогическите му функции. Проявява се в балансираното съотношение между твърдите изисквания и искреното уважение на индивидуалните интереси, склонности и способности на учениците (ако са насочени към благородни цели), в правилен подход към тях и оказване необходимо въздействие чрез активен педагогически подход или пък съвоеременно и умело съдържане на определено действие. [1,3]

За да бъде учителят тактичен, са необходими не само знания, опит, но и съответните свойства на характера и умения за правилен подбор най-подходящи възпитателни средства и методи, спрямо всеки ученик и колектива като цяло. [1]

Всъщност педагогическият такт е умение за точно ориентиране в нововъзникнала ситуация и най-бързо вземане на правилно решение, т.е. нужна е и гъвкавост на ума, изграден характер и темперамент, които не могат да се поместят в определени схеми или шаблони и да се стандартизират.

Проявата на нетактичност от страна на учителя е съществен недостатък. Тя води след себе си отрицателни психически последствия за учениците: затвореност, недоверчивост, озлобеност и желание да се прави обратното на това, което му се възлага за изпълнение, отслабване вярата в собствените възможности и неувереност собствените сили при изпълнение на двигателните задачи, в резултат на което се убива желанието му за игра, мотивацията му за активна двигателна дейност отчужденост от колектива и други.

3. Ефективността на преподавателската дейност на спортния педагог най-често се оценява по крайните резултати от учебния процес. Успехът на учениците, техните постижения при изпълнение на двигателните задачи, стоят в основата на ефективността на многостранната му професионална работа в процес на обучение. Нейното качество зависи от правилния подбор на продуктивни специализирани методики и техники на преподаване и обучение. [4]

Както учителите имат предпочитани класове или любимци, така и учениците изпитват нееднакви чувства към своите преподаватели. Има случаи, когато те се стремят да постигнат добри резултати, защото ценят личността на своя учител, уважават го, привързват се към него. Те са мотивирани от желанието да получат одобрение за старанието, за проявените волеви усилия, настойчивост и упоритост при изпълнението на двигателните задачи. Това обикновено рефлектира върху изучаваната дисциплина физическо възпитание и спорт, която става „любима“ за тях. При подобен тип мотивация „участвам активно в урока или в спортните игри, защото уважавам (обичам) своя учител“, учениците могат да постигнат големи резултати. В случая главният стимул за тях е неговата личност. Ето защо понякога при смяна на учителя предметът просто престава да бъде ценен.

Един ученик приема безрезервно своя преподавател при условие, че той го обгражда с внимание, проявява разбиране, вярва в способностите му. Само при такова отношение, ефективността на преподавателската дейност нараства и постиженията на обучаваните стават по-високи. [4] Тя зависи още от неговото поведение, което е в състояние да предизвика определени ученически реакции.

В зависимост от подхода на преподавателя в урока по физическо възпитание и спорт може да се установи атмосфера, която да благоприятства активното включване на всички ученици в работата, да съдейства за привличането и предразполагането им към участие. или пък обратното – „затваряне пътя“ към учениците.

За добрата преподавателска дейност са важни и някои чисто личностни качества и моменти. Психологическите качества търпение, чувство за хумор, толерантност, спокойствието, съпричастност и други са много необходими, надеждни и дават добър резултат, внушават голямо доверие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Авторитетът на спортния педагог е от изключително значение за крайния резултат от обучението. Притежава силата да мотивира или съответно да демотивира учениците за пълноценна двигателна дейност. Именно поради този причина постигането на добра репутация (авторитет) е от изключителна важност за учителя със стратегия, който е взискателен, но едновременно с това е уважаван, ценен и търсен. И ако всичко това бъде постигнато ще бъдат удовлетворени: учителят от своя труд; родителите от постиженията на децата си ; учениците от своя учител и от резултатите от изпълнението на двигателната дейност.

ЛИТЕРАТУРА

- [1.] Десев. Л. „Педагогическа психология” С. 1996г.
- [2.] Димов. Л. Ж. Атанасов, „Теория на възпитанието” С. 1999-2000г.
- [3.] Кутева. В. сп. „Педагогика” В. Търново 2000г.
- [4.] Миленкова, В . „Учителят” С. 1997г.

За контакти:

Петър Венциславов Цанков– студент от Русенски университет „Ангел Кънчев”,
специалност Предучилищна и начална училищна педагогика, ПНУП „Бакалавър”,
e-mail: arh_sladyr@abv.bg

Докладът е рецензиран.